

ششمین مرحله دوره

حدیث خوانی غیر حضوری اصول کافی

«جلد سوم کتاب الایمان و الکفر» (قسمت ۲)

اداره کل امور تربیتی

اداره قرآن و حدیث

رسولُ اللَّهِ صلى الله عليه و آله : " مَنْ تَعَلَّمَ حَدِيثَيْنِ اثْنَيْنِ يَنْفَعُ بِهِمَا نَفْسَهُ ، أَوْ يُعَلِّمُهُمَا غَيْرَهُ فَيَنْتَفِعُ بِهِمَا ، كَانَ خَيْرًا مِنْ عِبَادَةِ سِتِّينَ سَنَةً " .

پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم): هر کس دو حدیث بیاموزد که برایش سودمند باشد، یا آنها را به دیگری آموزش دهد که از آن دو حدیث بهره مند شود، بهتر از شصت سال عبادت است.

بحار الأنوار: ۴۴/۱۵۲/۲، میزان الحکمه جلد ۲ صفحه ۵۱۶

❖ آیین نامه

توجه به نکات زیر جهت شرکت در این دوره حائز اهمیت است:

۱. تمام پاسخ ها با مراجعه شخص شرکت کننده و با مراجعه به منبع اصلی پاسخ داده شود.
۲. پاسخ ها به صورت تلخیصی و برداشت مفهومی یادداشت شده و از کپی کردن عین عبارت خودداری شود.
۳. تکمیل پاسخ نامه با شیوه ای غیر از موارد مذکور موجب ضمان شرعی خواهد بود.
۴. پاسخ ها در برگه a4 و با مشخصات کامل (نام و نام خانواری، نام پدر، کدملی، کدتحصیلی، نام بخش محل تحصیل، شماره تماس و ایمیل) ارائه گردد.
۵. طلاب غیر حضوری فایل word یا pdf یا عکس واضح از متن پاسخ نامه های خوانای خود را به پست الکترونیک اداره قران و حدیث به آدرس hadith@jz.ac.ir ارسال کنند.

تبصره :

۱. در جهت تحقق اهداف طرح و انس طلاب با منابع حدیثی و همچنین ایجاد زمینه مشارکت فعالانه همه طلاب در این مسابقات، پیوستن طلابی که موفق به شرکت در مراحل گذشته طرح نشده و پاسخ نامه را تحویل نداده اند در ادامه طرح به شرطی ممکن است که تا پایان مهلت ارائه پاسخ نامه مرحله جاری، پاسخ نامه مراحل گذشته را نیز تحویل دهند.

پیرامون مولف کتاب شریف کافی

مزایا و ویژگی های کتاب کافی:

۱. نویسنده این کتاب، دوران نواب اربعه و بخشی از زمان امام حسن عسکری علیه السلام را درک کرده است.
۲. نویسنده این کتاب، با استفاده از **اصول اربعه** (۴۰۰ کتابچه حدیثی که توسط اصحاب ائمه نوشته شده بودند) و دیدار حضوری با اصحاب **ائمه اطهار** یا کسانی که اصحاب را دیده بودند، توانسته روایاتی را با واسطه های کمتر نقل کند؛ از همین رو بخشی از روایات کافی با سه واسطه نقل شده است.
۳. دارای عناوینی کوتاه و گویا است که محتوای روایات باب را نشان می دهد.
۴. روایات بدون دخل و تصرف نقل شده و توضیحات مصنف با روایت ها مشتبه نمی شود.
۵. مصنف سعی داشته احادیث مفصل تر، صحیح تر و روشن تر را در اول باب قرار داده و سپس احادیث مبهم و مجمل را ذکر کند.
۶. یکی از امتیازات کافی این است که کلینی سلسله سند را تا به امام، در هر حدیث نقل می کند، و آن جا که صدر سند را حذف کرده است، جایی است که از کتاب دیگر نقل کرده و سلسله سند را به آن کتاب حواله می دهد. تمام سند حدیث در آن ذکر شده و از این جهت با تهذیب و استبصار و من لایحضره الفقیه متفاوت است.
۷. روایاتی را نقل می کند که با عنوان باب سازگار است و از نقل احادیث معارض خودداری کرده است.
۸. روایات را در غیر ابواب خود قرار نداده است.
۹. از نظم و ترتیب در دسته بندی روایات و تبویب دقیق و منطقی برخوردار است؛ از عقل و جهل و سپس علم و آن گاه **توحید** شروع می کند؛ در واقع برخی از مباحث **معرفت شناسی** را در مرحله نخست قرار داده و سپس به مباحث **توحید و امامت** می رسد، آن گاه روایات اخلاقی را نقل کرده تا به فروع

و احکام می رسد و در پایان جُنْگی متنوع از احادیث را جمع نموده است. (کشف المحجّه، ص ۱۵۹، اصول کافی، ترجمه مصطفوی، ج ۱، ص ۱۰).

۱۰. جامعیت و کاملیت کافی نسبت به مباحث عقیدتی، اخلاقی و فقهی از دیگر امتیازهای آن است.

وجه تسمیه ی کافی

با مطالعه مقدمه کافی روشن می شود که مرحوم کلینی این کتاب را به تقاضای یکی از دوستان و مریدان خود که احتمالاً محمد بن احمد بن عبدالله بن قضاة صفوانی یا محمد بن ابراهیم نعمانی بوده، نوشته است. او از شیخ کلینی درخواست می کند با نوشتن کتاب جامع مذهبی خود گامی در جهت رفع نابسامانی های موجود بردارد.

آن جا که خود شیخ کلینی در خطبه کتاب طهارت گوید: «وقلت انک تحب ان یکون عندک کتاب کاف یجمع فیہ علم الدین...»، گفتمی که مایلی نزدت کتابی باشد که با جامعیت در علوم دین، کافی باشد.... (الکلینی و الکافی، ص ۳۹۲).

بعضی درباره کافی گفته اند که بر امام زمان (عجل الله تعالی فرجه الشریف) عرضه شده و آن حضرت فرمود: «الکافی کاف لشیعتنا» است. (غفار، کلینی و الکافی ص ۳۹۲). اما ظاهراً این مطلب صحت ندارد: علامه مجلسی می گوید:

«اینکه بعضی از گزاف گویان به طور یقین می گویند همه کتاب کافی بر امام

قائم (عج) عرضه شده است چون کافی در بغداد شهر نمایندگان آن حضرت بوده

است، بطلان سخن آنان بر هیچ عاقلی پوشیده نیست» (مجلسی، محمدباقر، مرآة العقول، ص ۲۳)

میرزا حسین نوری آورده است: «این شایعه که می گویند کافی بر حضرت حجت (عج) عرضه شده و فرموده است: "کافی برای شیعه ما کافی است" اصلی ندارد و در تألیفات اصحاب ما از آن اثری نیست».

وی از محدث استرآبادی نقل می کند که چنین حدیثی وجود ندارد.

نوری، مستدرک الوسائل ج ۱۰ ص ۴۷۰

سوالات تستی

۱. عجیب ترین وصیت لقمان به پسرش چه بود؟

الف) طوری از خدا بترس که اگر تمام ثواب انس و جن مال تو باشد باز هم تو را عذا خواهد کرد.
ب) طوری به خداوند امید داشته باش که اگر تمام گناه انس و جن مال تو باشد تو را رحمت خواهد نمود.

ج) هر دو گزینه باهم درست است.

۲. کدام دو نور است که در دل مؤمن هیچ کدام سنگین تر از دیگری نیست؟

الف) نور خوف و امید

ب) نور ایمان و یقین

ج) نور نبوت و امامت

۳. بر اساس حدیث امام صادق علیه السلام نشانه صحت خوف و رجاء به ترتیب چیست؟

الف) طلب خوبی ها و فرار از معصیت

ب) فرار از معصیت و طلب خوبی ها

ج) غفلت و هوشیاری

۴. بر اساس حدیث محمد بن مسلم از امام باقر علیه السلام شیعه حقیقی کیست؟

الف) کسی است که از خدا بترسد

ب) کسی است که هر روز تلاوت قرآن کند

ج) کسی است که از خداوند عز و جل اطاعت کند

۵. بر اساس حدیث یزید بن خلیفه از امام صادق علیه السلام راه وصول به ثواب های نزد خداوند چیست؟

ج) سعی و تلاش زیاد

ب) ورع

الف) تقوا

۶. بر اساس حدیث ابی ساره غزال از امام باقر علیه السلام راه به دست آوردن ورع چیست؟

(الف) پرهیز از محرّمات

(ب) پرهیز از مکروهات

(ج) انجام واجبات و مستحبات

۷. بر اساس حدیث ابی اسامه از امام صادق علیه السلام کدام عمل سبب می شود که شیطان از پشت سر

انسان بگریزد؟

(الف) نماز و روزه (ب) رکوع و سجده طولانی (ج) صداقت و امانت

داری

۸. بر اساس حدیث ابن ابی یعفور از امام صادق علیه السلام بهترین راه دعوت مردم به اسلام و تشیع

چیست؟

(الف) دعوت زبانی

(ب) دعوت عملی و رعایت تقوا و ورع

(ج) جهاد کردن و با شمشیر

۹. بر اساس حدیث سکونی از امام صادق از رسول خدا صلی الله علیه وآله ، چه چیزی بیشتر سبب رفتن

مردم به آتش دوزخ می شود ؟

(الف) شهوت شکم و زیر شکم

(ب) زبان

(ج) حب ریاست و مقام

۱۰. بر اساس حدیث ابی عبیده از امام صادق علیه السلام شدیدترین فریضه الهی بسیار یاد خدا کردن است،

منظور از این ذکر بسیار چیست؟

(الف) تسییحات اربعه

(ب) تسییحات حضرت زهرا سلام الله علیها

(ج) انجام واجبات و ترک محرّمات

۱۱. بر اساس حدیث زراره از امام باقر علیه السلام محبوب ترین عمل نزد خداوند چیست؟

الف) سبقت در اعمال نیک

ب) مداومت بر اعمال نیک

ج) اخلاص در اعمال نیک

۱۲. بر اساس حدیث اصبح از امیرالمؤمنین علیه السلام کدام یک از اقسام صبر برتر است؟

الف) صبر بر مصیبت و گرفتاری ها

ب) صبر بر طاعت و عبادت

ج) صبر از معصیت و گناه

۱۳. اساس حدیث میسر از امام صادق علیه السلام شکر نعمت چیست؟

الف) پرهیز از محرمات

ب) انجام واجبات

ج) اسراف نکردن

۱۴. بر اساس حدیث حفص بن عمر از امام صادق از رسول خدا صلی الله علیه و آله وقتی کسی را می بینیم

که گرفتار بلایی شده وظیفه ما چیست؟

الف) حمد خدا کنیم که ما گرفتار آن بلا نشده ایم ولی با صدای آهسته حمد کنیم که او نشود

و ناراحت نشود و گمان نکند که ما از گرفتاری او خوشحالیم.

ب) به او توجه نکنیم و به حال خود مشغول باشیم.

ج) به خدا پناه ببریم و از او بخواهیم که ما را مبتلا نکند.

۱۵. بر اساس حدیث محمد بن مسلم از امام صادق علیه السلام کدام عمل سبب تزکیه و پاکیزگی اعمال

انسان می شود؟

الف) صداقت و راست گویی

ب) امانت داری

ج) کسب حلال

۱۶. بر اساس حدیث معاذ بن کثیر از امام صادق یا امام باقر علیهم السلام حیا با کدام صفت قرین است؟

الف) عقل

ب) ایمان

ج) تقوا

۱۷. بهترین جرعه ای که انسان می تواند بنوشد کدام است؟

الف) خشمی که آن را فرو خورد

ب) آبی که بعد از عطش در راه جهاد خدا می خورد

ج) آبی که هنگام افطار بعد از تحمل یک روز روزه داری می خورد

۱۸. راه به دست آوردن حلم و بردباری چیست؟

الف) الگو گرفتن از انسان های حلیم و بردبار

ب) کنترل خشم

ج) تمرین حلم و بردباری و نقش انسان های بردبار را بازی کردن

۱۹. در نصیحت های لقمان به پسرش کدام گزینه صحیح است؟

الف) سخن گفتن همچون نقره و سکوت همچون طلاست

ب) سخن گفتن همچون طلا و سکوت همچون نقره است

ج) سخن و سکوت گاهی هر دو طلا و گاهی هر دو نقره هستند

۲۰. دو نفر که رفیق یکدیگرند کدام یک اجر و ثواب بیشتری از این رفاقت می برند؟

الف) کسی بیشتر رفاقت داشته و رفیقش را بیشتر مراعات کند

ب) کسی که رفیق خود را به سوی خوبی ها راهنمایی کند

ج) کسی که رفیقش را از بدی ها باز دارد

سوالات تشریحی

۲۱. بر اساس حدیث معاویه بن وهب از امام صادق علیه السلام آثار «دعا، شکر و توکل» چیست؟
۲۲. بر اساس حدیث سفیان بن عیینه از امام صادق علیه السلام معنای حسن ظن به خداوند چیست؟
۲۳. در حدیثی از امام کاظم علیه السلام توصیه شده است که این دعا را بسیار بخوانیم: «اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْنِي مِنَ الْمُعَارِينِ وَلَا تُخْرِجْنِي مِنَ التَّقْصِيرِ» منظور از معارین و خارج نشدن از حد تقصیر چیست؟
۲۴. بر اساس حدیث ابراهیم یمانی از امام باقر علیه السلام روز قیامت همه چشم ها گریان است غیر از سه چشم؛ آن سه چشم کدامند؟
۲۵. بر اساس حدیث هارون بن خارجه از امام صادق علیه السلام عبادت کننده ها سه دسته اند آن سه دسته کدامند؟
۲۶. چرا اهل جهنم در جهنم و اهل بهشت در بهشت جاودانه اند؟ دلیل خلود در بهشت و جهنم چیست؟ بر اساس حدیث ابی هاشم از امام صادق علیه السلام پاسخ را بنویسید؟
۲۷. بر اساس حدیث حمزه بن عمران از امام باقر علیه السلام بهشت محفوف به سختی ها، و جهنم محفوف به لذت ها است، توضیح دهید که معنای حدیث شریف چیست و چرا چنین است؟
۲۸. بر اساس حدیث و شاء از امام صادق ع چرا شیعیان از ائمه علیهم السلام صابر ترند؟
۲۹. بر اساس حدیث «أَبِي وَكَادِ الْحَنَاطِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ ع» چهار چیزی که اگر در انسان باشد ایمانش کامل است کدامند؟
۳۰. بر اساس حدیث «عَنْ ابْنِ مَحْبُوبٍ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِهِ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَدَّثَ حَسَنَ خَلْقٍ» چیست؟
۳۱. بر اساس حدیث ابی کهمس از امام صادق ع چه صفاتی سبب شد که امیرالمؤمنین علی علیه السلام نزد پیامبر ص به آن مقام والا دست یابد؟
۳۲. بر اساس حدیث احمد بن ابی عبدالله از رسول خدا ص دو نوع حیاء را نام برده و تعریف کنید؟
۳۳. در روایات، سه چیز از مکارم اخلاق و بهترین اخلاق دنیا و آخرت نامیده شده است آن سه اخلاق کدامند؟

۳۴. بر اساس حدیثِ عَنِ النَّوْفَلِيِّ عَنِ السَّكُونِيِّ عَنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ چهار مصداق تواضع را نام

ببرید؟

۳۵. بر اساس حدیثِ عَنِ الْحَسَنِ بْنِ الْجَهْمِ عَنِ أَبِي الْحَسَنِ الرُّضَاعِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ تواضع را تعریف کنید.

۳۶. جای خالی را پر کنید

.....از کسانی است که ایمانشان کامل است.

.....از بزرگترین شعبه های ایمان است.

.....از محکمترین دستگیره های ایمان.....

۳۷. برترین دو مسلمانی که یکدیگر را ملاقات می کنند کدام یک از ایشان است؟

از مطالب مقدمه پاسخ دهید:

۳۸. منبع اصلی روایات کافی چیست؟

۳۹. درباره سند روایات کافی چه می دانید؟

۴۰. قول صحیح درباره وجه تسمیه روایات کافی چیست؟